

ZAMONAVIY TA'LIMNING ISTIQBOLI

Ahmedov Shukurullo
Toshkent davlat yuridik universiteti
Xususiy huquq fakultetining 3-bosqich talabasi,
Akbaraliyev Kamoliddin Ummatali o'g'li
Toshkent davlat yuridik universiteti
Xususiy huquq fakultetining 3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ta'lim tizimidagi zamonaviy ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat shundan iboratki, an'anaviy ta'lim shakllari masofaviy ta'lim xizmatlariga bo'lgan ehtiyojni qondira olmaydi. Ba'zi toifadagi odamlar ta'lim xizmatlariga juda muhtoj, ammo mavjud ta'lim tizimida ularni an'anaviy tarzda olish imkoniga ega emaslar. An'anaviy kadrlar tayyorlash tizimi doimiy kadrlar etishmasligi sharoitida qayta tayyorlash, qayta tayyorlash va malaka oshirish davrida ularning yo'qligiga chidashga majbur bo'lgan ta'lim muassasalari uchun qabul qilinishi mumkin emas. Shuningdek, davlat va xususiy korxonalar uchun, chunki bu xodimni ma'lum vaqt davomida ish joyidan chalg'itishni o'z ichiga oladi: bozor iqtisodiyoti sharoitida ish beruvchilar o'z xodimlarini o'qishga qo'yib yuborishni xohlamaydilar, shu bilan birga ular uchun ish joylarini saqlab qolishmaydi.

Kalit so'zlar: masofaviy ta'lim, an'anaviy ta'lim, an'anaviy tizim, ta'lim muassasasi, axborot texnologiya.

Hozirgi bosqichda masofaviy o'qitish juda mashhur ta'lim shakli hisoblanadi; dunyoning rivojlangan mamlakatlarida u 30 yildan ortiq vaqt davomida zamonaviy shaklda mavjud bo'lib, jahon ta'lim tizimining ajralmas qismi bo'lib, barcha darajalarni qamrab oladi. ta'lim. 20-asrning oxirida masofaviy ta'lim tizimi ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy jihatdan har qanday mamlakat uchun istiqbolli masofaviy o'qitish va o'qitish tizimi sifatida tan olindi. Bugungi kunda universitetlar tarmog'i va masofaviy ta'limni o'rgatadigan kollejlarda m beshta qit'ani qamrab oladi. Xalqaro axborotlashtirish Akademiyasi tashkil etildi va u bilan 1998 yilda dunyo uchta mamlakatda - Rossiya, Qozog'iston va Belgiyada ro'yxatdan o'tgan universitet tarqatildi.

Masofaviy o'qitish boshqa shakllarning eng yaxshi xususiyatlarini birlashtirib, ta'limning eng istiqbolli, sintetik, gumanistik, ajralmas shakli hisoblanadi. Bu, shuningdek, ta'limning yanada demokratik shakli, chunki har qanday shaxs, yoshi va ijtimoiy mavqeidan qat'i nazar, moddiy xarajatlari nisbatan past bo'lishi jihatidan:

- kasbga ega bo'lish;
- kasbiy faoliyatga yo'naltirish;
- Trening;
- qo'shimcha masofaviy ta'lim olish;
- tanlangan kursning mavzulari va bo'limlarini chuqur o'rganish yoki ma'lum bilimlardagi bo'shliqlarni to'ldirishga;
- universitetlarga kirish uchun tayyorgarlik;
- ishlab chiqarish tsiklining uzluksizligi tufayli o'qishni ish bilan birlashtirish (masalan, paxta etishtirish, don etishtirish, energiya ishlab chiqarish va boshqalar.);
- xorijiy ta'lim muassasalarida ular joylashgan joydan chiqmasdan ta'lim olish;
- Ta'lim dasturini qisqa vaqt ichida yakunlang
- Va yana ko'p narsalarga ega bo'ladilar.

Masofaviy o'qitish korxonalar va muassasalarning yo'qolishini minimallashtiradi, bu esa xodimlarning o'quv markaziga o'tishiga yo'l qo'ymaydi va shu bilan vaqtni tejaydi, transport xarajatlarini tejaydi va xodimlarni ishdan chalg'itmaydi. Masofaviy ta'lim dinamik dastlabki

masofaviy ta'limni ta'minlaydi, bir vaqtning o'zida o'quv xizmatlarini taqdim etadi yangi ishlanmalarning paydo bo'lishi, shu bilan uni joriy etish va amalga oshirish jarayoniga to'sqinlik qilmaydi ishlab chiqarish va texnologiyalarni doimiy ravishda modernizatsiya qilish sharoitida bozorda ishlab chiqilgan g'oyalar va mahsulotlar.

O'zbekiston yangi axborot texnologiyalarini ishlab chiqish va joriy etish, masofaviy ta'limning faoliyati va uni rivojlantirish uchun zarur insoniy, texnik, ilmiy-uslubiy salohiyatga ega. Masofaviy o'qitish uzluksiz ta'lim tizimiga organik ravishda mos keladi, bilimlarni o'zlashtirishning sifat darajasini oshiradi. Kelajakda masofaviy o'qitish tizimida o'qitiladigan fanlar sonining ko'payishi muqarrar va ta'limning ayrim shakllari masofaviy ta'lim bilan almashtirilishi mumkin.

Xulosa qilib shuni ta'kidlaymizki, masofaviy o'qitish, ideal holda, dastlabki masofaviy o'qitish imkon beradi:

- yashash joyidan chiqmasdan va ishlab chiqarish faoliyati jarayonida mashg'ulotlardan o'tish;

- mahalliy va jahon ta'lim resurslariga masofaviy ta'limning keng stupasini taqdim etish;

- boshlang'ich ta'lim va tarbiyaning istalgan darajasida ta'lim olish;

- o'z-o'zini o'rganish jarayonini o'zingiz uchun iloji boricha samarali tashkil qilish;

- o'z-o'zini o'rganish uchun barcha kerakli vositalarni oling; uzilish va masofaviy o'qitish yolg'on ta'lim individual imkoniyatlar va ehtiyojlarga qarab;

- yosh cheklovlarisiz barcha turdagi ta'lim resurslarini masofaviy o'qitish imkoniyatiga ega bo'lgan odamlar doirasini sezilarli darajada kengaytirish;

- ta'lim resurslaridan masofaviy o'qitishning keng doirasi tufayli ta'lim xarajatlarini kamaytirish;

- modulli kurslarni, ta'lim muassasalari tomonidan olib boriladigan masofaviy ta'limni birlashtirish orqali noyob ta'lim dasturlarini shakllantirish;

- jamiyatning ta'lim salohiyati va ta'lim sifatini oshirish;

- mamlakatning yaxshi o'qitilgan mutaxassislar va malakali ishchilarga bo'lgan ehtiyojlarini qondirish uchun masofadan o'qitish;

- aholining ijtimoiy va kasbiy harakatchanligini, uning tadbirkorlik va ijtimoiy faolligini, dunyoqarashi va o'zini anglash darajasini oshirish;

- mahalliy ta'lim tomonidan to'plangan bilimlarni, insoniy va moddiy salohiyatni saqlash va oshirish tizimi;

- O'zbekiston Respublikasi hududida yagona ta'lim makonini saqlash va rivojlantirish. Masofaviy ta'limning rivojlanishi bilan EI rivojlanishining dolzarbligi keskin oshadi, chunki EI masofaviy ta'limning asosiy momentidir. Bu ta'limning interaktivligini ta'minlay oladigan EI ning e-pochta orqali xulosa mavjudligi, muhokama forum, va boshqalar.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi fuqarolarning ta'lim olish huquqini kafolatlaydi. Ushbu huquq O'zbekiston Respublikasining "ta'lim to'g'risida"gi Qonuniga muvofiq amalga oshiriladi. Va yaqin kelajakda, insonning ehtiyojlari va imkoniyatlarini hisobga olgan holda, buni masofadan turib amalga oshirish mumkin. Ammo bu mahalliy dasturlar va standartlarga javob beradigan yuqori sifatli elektron o'quv materiallarini ishlab chiqishni talab qiladi.

Masofaviy o'qitishni o'rganuvchilar nafaqat uzoq masofada bo'lishlari, sanoat ishlari bilan shug'ullanishlari va hokazolar uchun o'zlarini mutlaqo yangi sharoitlarda topadilar. Va shuning uchun va bu asosiy narsa, ularga masofaviy o'qitish erkinligi beriladi: bepul jadval, moslashuvchan tanlov fanlari va boshqalar. Masofaviy ta'lim talabalari shaxsiy fazilatlariga yuqori talablar qo'yadilar: qat'iyatlilik, maqsadlilik, halollik va boshqalar. Masofaviy ta'lim talabalar mustaqil ishlash, mustaqil rivojlanish, bilimlarni yuqori motivatsiya bilan to'ldirish usullari va usullarining asoslarini o'zlashtira olmaydilar. Bundan tashqari, samarali o'rganish

uchun ular nit vositalarini boshqarish uchun masofaviy o'qitish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. Masofaviy o'qitish sharoitida masofaviy o'qitish o'qituvchisi maksimal pedagogik natijaga erishish uchun texnologik, tashkiliy, ijtimoiy-iqtisodiy va ijtimoiy-psixologik imkoniyatlarni ko'rish qobiliyatini namoyish etish uchun yolg'on gapiradilar. Repetitorlarning asosiy vazifasi talabalarning mustaqil ishlarini boshqarishdir, bu ularning quyidagi funksiyalarni bajarishini anglatadi: motivatsion motivlarni shakllantirish; maqsad va vazifalarni belgilash; bilim, tajribani uzatish; tashkiliy faoliyat; talabalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni tashkil etish; o'quv jarayonini nazorat qilish, o'quv faoliyatini doimiy monitoring qilish. Ya'ni, o'qituvchi o'qituvchi va yordamchi xodimlar vakili funksiyalarini har tomonlama bajaradi, universitet va talabalar o'rtasida yozishmalarni olib boradi, ularning o'quv jadvalining bajarilishini nazorat qiladi, o'qituvchilar bilan maslahatlashuvlarni tashkil qiladi. U individual kurslarning shakli va mazmuni to'g'risida ularning fikrlarini so'raydi va to'plangan ma'lumotlarni o'quv va uslubiy materiallarni ishlab chiquvchilarga o'tkazadi, talabalarga tayyorlash va amalga oshirishda yordam beradi tanlov fanlari bilan individual ta'lim traektoriyasi va o'quv jarayonida zarur tavsiyalar beradi. Va, albatta, ishning o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqqan holda, masofaviy o'qitish o'qituvchisi kompyuterdan foydalana olmaydi va tarmoqda ishlay olmaydi. Masalan, elektron konsultatsiya o'tkazish uchun, Masofaviy o'qitish to'g'ri emas, chunki elektron pochtdan foydalanish va ravon gapirish qobiliyati "yozma nutq".

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Kurpayanidi, K., Mo'minova, E. Va Paygamov, R. (2016). Innovatsion faoliyatni boshqarish sanoat korporatsiyalari. Lap Lambert Akademik Nashriyoti.
2. Vey, J., & Liu, Y. (2015). Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va firmaning innovatsion ko'rsatkichlari: 343 ning empirik tahlili Xitoyda innovatsion korxonalar. Xitoy Menejmentini O'rganish, 9(1), 38-55. <https://doi.org/10.1108/CMS-01-2015-0018> Rasulev, A. F., & Trostyanskij, D. V. (2011). Razvitie innovacionnoj deyatel'nosti nacional'noj ekonomiki v postkrisisnyj davri. Ekonomika i finansy (O'zbekiston), (1). 5-12. (rus tilida)
3. Garsiya, A. Va Mohnen, P. (2010). Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning Ar-Ge va innovatsiyalarga ta'siri.
4. Margianti, E. S., Ikromov, M. A., Abdullaev, A. M., Kurpayanidi, K. I., & Ashurov, M. S. (2014). Tizimli O'zbekiston milliy sanoatining o'rnini tahlil qilish va uni yanada rivojlantirish iqtisodiy modernizatsiya. Monografiya. Indoneziya, Jakarta. Indoneziya.
5. Jakarta. Gunadarma Noshiri